

**STERKE  
LEKDIJK**

Jaarsveld - Vreeswijk

***Een krachtige en herkenbare dijk  
betekenisvol in stad en land***



HOOGHEEMRAADSCHAP  
**DE STICHTSE  
RIJNLANDEN**

# Colofon

Functie	Naam
Project	Dijkversterking Jaarsveld - Vreeswijk
Projectnummer	120512
Versie	4
Datum	5 oktober 2022
Status	Definitief
Kenmerk	DM1912646
Auteur	Marloes Springer en Evelien Mewe
Projectmanager	Peter Hesen
Ambtelijk opdrachtgever	Leon Nieuwland
Vrijgave door	Peter Hesen
Vrijgave op	22 september 2022

Versienr.	Datum	Omschrijving
1	21-09-2022	ter vaststelling door IPM-team
2	27-09-2022	Behandeling in Programmteam
3	03/10-10-2022 06-10-2022	Behandeling door Portefeuillehouder en Projectdirecteur Behandeling door Directieteam
4	18-10-2022	Behandeling door Dagelijks Bestuur
5	01-12-2022	<i>Behandeling door Commissie SKK</i>
6	21-12-2022	<i>Behandeling door Algemeen Bestuur</i>

In opdracht van en opgesteld door:	Opgesteld door:	Opgesteld door:
 <p>HOOGHEEMRAADSCHAP DE STICHTSE RIJNLANDEN</p> <p>Poldermolen 2 3994 DD Houten T. +31 (0)30 - 634 57 00 www.hdsr.nl</p>	 <p>Ringwade 41 3439 LM Nieuwegein T. +31 (0)88-91 020 00 www.wsp.com/nl-NL</p>	 <p>STROOTMAN LANDSCHAPSARCHITECTEN</p> <p>Funenpark 1-D 1018 AK Amsterdam T. +31(0)20 - 419 41 69 www.strootman.net</p>

# INHOUD

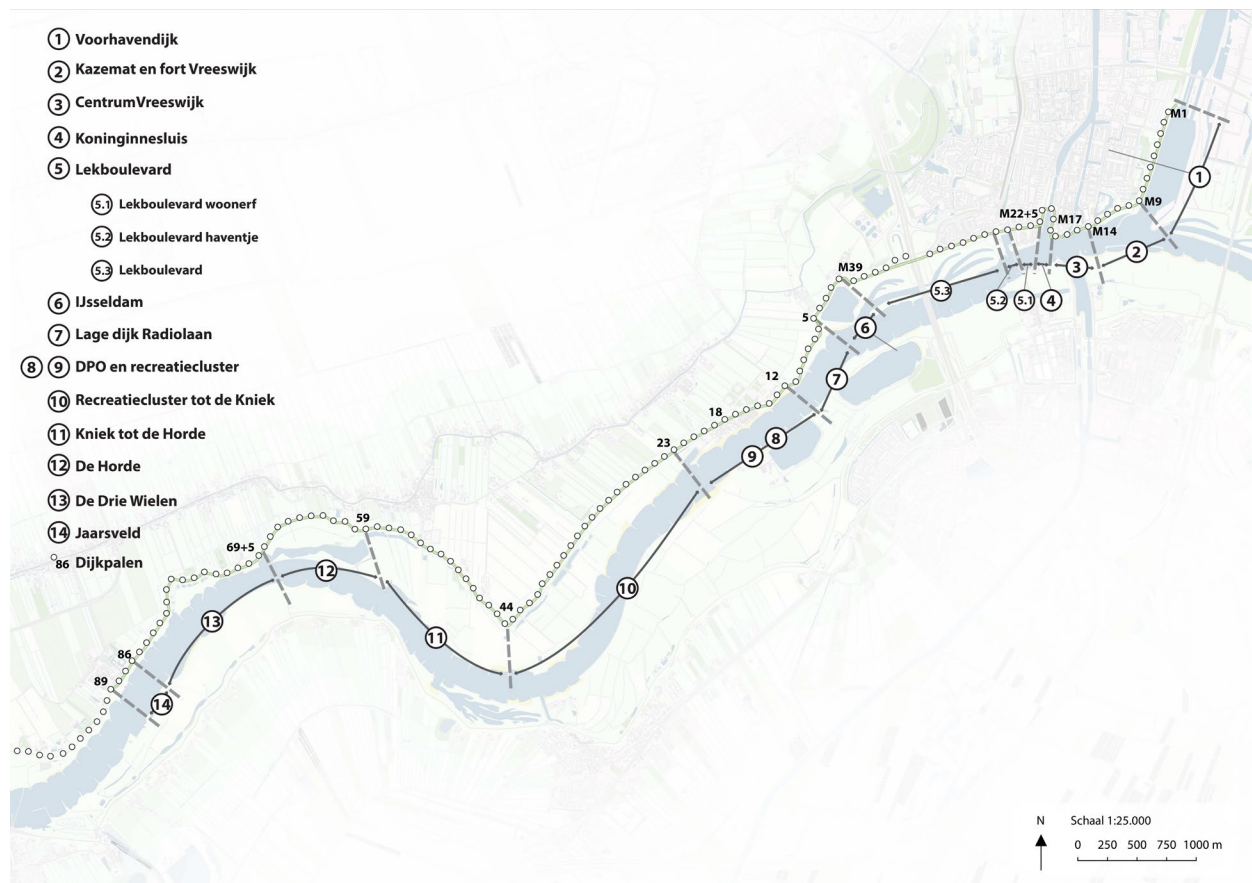
<b>1</b>	<b>INLEIDING</b>	<b>4</b>
1.1	De Dijkversterking Jaarsveld-Vreeswijk en de Nota voorkeursalternatief	4
<b>2</b>	<b>DE OMGEVING BETREKKEN</b>	<b>5</b>
2.1	Informele terinzagelegging	5
2.2	Behandeling ontvangen reacties	5
<b>3</b>	<b>HOE VERLOOPT DE VERDERE PROCEDURE?</b>	<b>6</b>
3.1	Wijzigingen op de nota VKA	6
3.2	Planuitwerking	6
	<b>BIJLAGE 1: BEANTWOORDING ALLE ONTVANGEN REACTIES</b>	<b>7</b>

# 1 Inleiding

## 1.1 De Dijkversterking Jaarsveld-Vreeswijk en de Nota voorkeursalternatief

De Lekdijk beschermt Midden- en West-Nederland tegen overstroming. Als de Lekdijk doorbreekt kan een groot deel van de Randstad overstromen, tot Amsterdam aan toe. Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) versterkt de dijk tussen Amerongen en Schoonhoven over een totale lengte van 55 km. Zo is de dijk ook in de toekomst voldoende veilig en voldoet hij aan de waterveiligheidsnormen uit de Waterwet. De dijkversterking tussen Amerongen en Schoonhoven is een te grote klus om in één keer te doen. Daarom is het programma Sterke Lekdijk verdeeld in zes afzonderlijke projecten.

Het dijktraject van het project Jaarsveld-Vreeswijk ligt tussen de westkant van het plaatsje Jaarsveld (dijkpaal 89) en de westzijde van de Beatrixsluizen (dijkpaal M1). Het traject is circa 12,8 kilometer lang. Het traject is opgedeeld in een aantal deeltrajecten met elk een eigen opgave en voorgestelde maatregelen. Zie figuur 1.



Figuur 1. Deeltrajecten van de dijkversterking Jaarsveld - Vreeswijk.

## 2 De omgeving betrekken

Het Voorkeursalternatief (VKA) is het resultaat van de verkenningsfase van de dijkversterking. Het VKA is tot stand gekomen in samenwerking met een groep van betrokken bewoners, agrariërs, andere individuele stakeholders en verenigingen, die bij elkaar kwamen tijdens zes werkateliers. Daarnaast hebben we diverse overleggen gevoerd met onze bestuurlijke partners (Provincie Utrecht, gemeente Lopik, gemeente IJsselstein, gemeente Nieuwegein en Rijkswaterstaat) en Staatsbosbeheer. In de nota VKA is dit proces nader toegelicht.

### 2.1 Informele terinzagelegging

Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden vindt het belangrijk om al in de fase van het Ontwerp VKA reacties vanuit het gebied te verzamelen en deze mee te laten wegen in vaststellen van het voorkeursalternatief en de aandachtspunten/onderzoeksvragen voor de planuitwerking. Daarom is de concept Nota Voorkeursalternatief gepresenteerd tijdens informatiebijeenkomsten op 7 juli en is daarna gepubliceerd op de site van HDSR. In de periode van 11 juli t/m 1 september 2022 heeft iedereen de mogelijkheid gehad een reactie op het voorkeursalternatief in te dienen. Ook tijdens de informatiebijeenkomsten zijn reacties (via reactiekaartjes) opgehaald.

Alle ontvangen reacties beantwoorden we (geanonimiseerd) in deze antwoordnota, die samen met de andere stukken behorende bij het Voorkeursalternatief door het algemeen bestuur (AB) worden besproken en waar nodig formeel vastgesteld.

### 2.2 Behandeling ontvangen reacties

Over het VKA zijn in totaal 30 reacties binnengekomen vanuit 11 verschillende indieners. We reageren op de ingediende reacties op twee manieren:

- 1) In deze reactienota zijn alle individuele vragen beantwoord (bijlage 1). De antwoordnota wordt samen met de overige stukken behorende bij het VKA door het AB vastgesteld en vervolgens via de website van HDSR gepubliceerd.
- 2) Voordat deze antwoordnota wordt gepubliceerd heeft iedereen die een reactie heeft ingediend, een persoonlijke bericht gekregen.

Waar relevant, is de beantwoording van de vragen afgestemd met de betrokken bevoegde gezagen. Dit is bij de antwoorden vermeld.

## 3 Hoe verloopt de verdere procedure?

### 3.1 *Wijzigingen op de nota VKA*

De binnengekomen reacties hebben niet geleid tot aanpassing van het voorkeursalternatief. Ten dele omdat men in veel reacties om concrete informatie vroeg en we veel zaken nog uit moeten werken in de planuitwerkingsfase. Verder konden we vaak volstaan met een toelichting of verwijzing.

### 3.2 *Planuitwerking*

Na de verkenningsfase en de vaststelling van het VKA volgt de planuitwerkingfase waarin het ontwerp wordt uitgewerkt en gedetailleerd tot een definitief ontwerp. Aan het einde van de planuitwerking gaan we de formele vergunningenprocedures doorlopen en bestaat de mogelijkheid tot indienen van zienswijzen.

Via de nieuwsbrief en de projectwebsite houden we iedereen op de hoogte van hoe dit in zijn werk gaat. Bovendien zullen we ook in de planuitwerking nadrukkelijk de samenwerking blijven zoeken en worden detailuitwerkingen met betrokken eigenaren besproken.

## Bijlage 1 Beantwoording ontvangen reacties

Nr. reactie	Kern van de reactie	Antwoord HDSR	Aanpassing Nota VKA?
1	<p>Indiener vraagt om detailinformatie over maatregelen in de gebieden tussen de verschillende dwarsdoorsneden (specifiek voor Vreeswijk) zodat ook de overgang tussen maatregelen zichtbaar is.</p>	<p>De dwarsdoorsneden zijn representatief voor het dijkvak/de specifieke maatregel binnen een dijkvak, maar de precieze begrenzing is nog niet bekend. De aansluiting tussen verschillende maatregelen wordt in de planfase uitgewerkt. Om de veiligheid te kunnen garanderen is er meestal een overlap tussen de verschillende maatregelen nodig. Mede daarom kunnen we op dit moment nog geen exacte begrenzingen aangeven.</p>	nee
2	<p>Indieners vragen zich af of er vervangend of aanvullend geotechnisch onderzoek wordt uitgevoerd in Vreeswijk ter hoogte van de Lekstraat.</p>	<p>Het geotechnisch onderzoek in de kern van Vreeswijk was bedoeld om informatie te verzamelen over de aanwezigheid van kwelchermen onder de sluizen. Op één plek (in de Rijkshulpschutsluis) is het plaatsen van een peilbuis niet gelukt, maar de overige peilbuizen geven voldoende beeld van de grondwaterstanden. Helaas geeft dit nog geen doorslaggevende informatie over de kwelchermen. Mogelijk krijgen we tijdens hoogwater dat inzicht wel. Zo niet, dan zullen we in de planuitwerking ander onderzoek uitvoeren.</p>	nee
3	<p>Indieners hebben verschillende vragen over de keuze die nog gemaakt moet worden voor de verticale constructieve versterkingsmaatregelen. Deze vragen gaan over de bodemopbouw, uitvoeringsrisico's en omgevingsrisico's.</p>	<p>In de verkenning is er bewust nog geen keuze gemaakt in de constructieve maatregelen. Dit hebben we gedaan omdat het waterschap een hoge ambitie heeft op innovatie en we de kennis van onze uitvoeringspartijen optimaal willen inzetten. Deze aannemers zijn de in de planuitwerking verantwoordelijk voor het uitwerken van het technisch ontwerp. In paragraaf 2.4 van de nota VKA is wel uitgelegd dat een haalbaarheidsscan is uitgevoerd naar de haalbaarheid van maatregelen in relatie tot opgave, bodemopbouw en locatie.</p> <p>In de planuitwerking wordt bij de keuze voor de maatregel zowel gelet op het uitvoeren van de werkzaamheden als op het functioneren op lange termijn. Daarbij worden risico's tijdens uitvoering en mogelijke gevolgen of schade voor mens en milieu betrokken net als de (on)zekerheid over bodemopbouw.</p>	nee
4	<p>Indiener vraagt hoe wordt geborgd dat geen schade tijdens uitvoering ontstaat. Schade kan mede ontstaan door werkverkeer, transport, trillingen,</p>	<p>Voorop staat dat HDSR zoveel mogelijk schade wil voorkomen. We onderzoeken daarom in de planfase hoe schade kan worden voorkomen. Dit wegen we mee in de keuze voor de maatregel. Waar schade niet kan worden uitgesloten, werken we uit hoe we de schade</p>	nee

Nr. reactie	Kern van de reactie	Antwoord HDSR	Aanpassing Nota VKA?
	bemalingen, grondroering, aanbrengen verticale maatregelen etc.	monitoren. Schade door werkzaamheden die nodig voor de dijkversterking, vergoedt het waterschap. Dat geldt voor schades die je kunt zien tijdens de werkzaamheden. En voor schades die je na de werkzaamheden pas kunt zien.	
5	Indiener verzoekt om informatie over de benodigde ophoging van de dijk ten westen van de Rijkshulpschutsluis (tot aan de Oude Sluis).	In dit gebied (dijkvak Sluizen Vreeswijk) is sprake van een hoogte-opgave tot 40 cm (doorsnede C en D). Voor doorsnede E is er geen hoogte-opgave. De huidige en toekomstige NAP-hoogte bij doorsnede C en D is NAP + 7,70 m, respectievelijk 8,05 m. Bij het verhogen van de kruin van de dijk zullen ook de taluds (schuine hellingen) mee omhoog gaan. Het gebied buiten het dijklichaam verandert in principe niet. De exacte vorm en inpassing van de maatregelen is maatwerk en nog niet uitgewerkt. Dat doen we in de planfase.	nee
6	Indiener vraagt om informatie over mogelijke zettingen en zettingsverschillen voor hun, op staal gefundeerde, panden.	Deze onderzoeken en berekeningen zijn nog niet uitgevoerd. In de verkenningsfase is vooral onderzoek gedaan naar de veiligheidsopgave en zijn maatregelen op hoofdlijnen uitgewerkt.	nee
7	Indiener vraagt om informatie over effecten door verandering van grondwaterstanden voor hun, op staal gefundeerde, panden.	Deze onderzoeken en berekeningen zijn nog niet uitgevoerd. In de verkenningsfase is vooral onderzoek gedaan naar de veiligheidsopgave en zijn maatregelen op hoofdlijnen uitgewerkt.	nee
8	Indiener vraagt om een update van de meekoppelkans voor het aanpakken van de verwaarloosde Rijkshulpschutsluis en maakt zich zorgen over invloed op aangrenzende tuinen.	<i>[Reactie afgestemd met gemeente Nieuwegein]</i> HDSR en gemeente zien gezamenlijk kansen voor aanpassing van de rijkshulpschutsluis om zo de historische waarde beter beleefbaar te maken. Om in de planuitwerking hier gezamenlijk mee verder te gaan heeft de gemeente het voorstel voorgelegd aan het college van B&W. Behandeling hiervan is naar verwachting in het najaar (afhankelijk van de vorming van een nieuwe coalitie). Over de invloed van eventuele werkzaamheden aan aangrenzende tuinen is dan ook nog niets te zeggen.	nee
9	Indiener vraagt om meer inzicht in mogelijk gevolgen (schade) door verticale maatregelen bij woningen (maatwerk).	Voorop staat dat HDSR zoveel mogelijk schade wil vermijden. We onderzoeken daarom in de planfase hoe schade kan worden voorkomen. Dit wegen we mee in de keuze voor de maatregel. Schade door werkzaamheden die nodig zijn voor de dijkversterking, vergoedt het	nee



Nr. reactie	Kern van de reactie	Antwoord HDSR	Aanpassing Nota VKA?
	Tevens vraagt hij of de situatie vooraf wordt vastgelegd.	waterschap. Dat geldt voor schades die je kunt zien tijdens de werkzaamheden. En voor schades die je na de werkzaamheden pas kunt zien. Vooraf, tijdens en na de werkzaamheden doen we metingen om de toestand van de gebouwen te weten. Die metingen blijven we volgen tijdens de werkzaamheden. Dat doen we om eventuele schade goed vast te kunnen stellen. Ook kan de aannemer hierdoor snel maatregelen nemen om de kans op meer schade kleiner te maken. Een onafhankelijke partij die schade afhandelt, kan de metingen ook gebruiken.	
10	Indiener verzoekt om meer informatie over de benodigde kruinhoogte ter hoogte van de Frederiksoord.	Het berekende hoogtetekort is 34-40 cm. Daar komt nog een toeslag bij voor zetting van de aangebrachte grond. Afgerond zal de dijk na de verbetering zo'n 50 cm hoger zijn. De precieze uitwerking en de inpassing van de maatregelen in de omgeving van de dijk volgen in de Planuitwerkingsfase.	nee
11	Indiener vraagt of beheerstroken ook bij woningen worden gerealiseerd omdat deze dan in tuinen/opritten kunnen komen. Hij staat hier niet positief tegenover.	De precieze uitwerking van beheerstroken komt in de planuitwerkingsfase. Waar nodig willen we in overleg met betrokkenen tot maatwerk komen.	nee
12	Indiener vraagt of woningen bereikbaar blijven tijdens de realisatiefase en of er nog andere zaken zijn om rekening mee te houden (electra/water)	Tijdens de uitvoering van de dijkversterking blijven woningen en bedrijven langs de dijk bereikbaar. Wel kan er sprake zijn van omlleidingen of tijdelijke routes waardoor enige hinder kan optreden. De exacte uitvoeringswijze wordt pas aan het eind van de planuitwerking en in de voorbereiding voor de realisatie uitgewerkt.	nee
13	Indiener vraagt om verbetering van de verkeersveiligheid, voornamelijk ter hoogte van het recreatiecluster. Hier is de weg smal en zijn bermten vaak kapot gereden wat tot onveilige situaties leidt. Hij benoemt de aanpassing van de Radiolaan met passeerstroken als een positieve ontwikkeling wanneer de weg smal blijft.	Tijdens de verkenning is de verkeersveiligheid en weginrichting van de Lekdijk veel genoemd als belangrijk aandachtspunt. De gemeente Lopik is als wegbeheerder verantwoordelijk voor een goede en veilige inrichting van de weg. HDSR werkt hier samen met alle gemeenten en de provincie aan. De gemeente Lopik heeft een schetsontwerp gemaakt voor een nieuwe inrichting van de weg. Hierin is een verbreding en een andere belijning opgenomen. Het schetsontwerp is opgenomen in het VKA. Samen met de gemeente Lopik werken we toe naar een definitief wegontwerp.	nee

Nr. reactie	Kern van de reactie	Antwoord HDSR	Aanpassing Nota VKA?
14	Indiener vraagt wat het VKA betekent in relatie tot grondverwerving: hoeveel grond wil HDSR verwerven?	De gesprekken over grondverwerving starten pas in de loop van 2023 als we preciezer weten hoe de dijkversterking wordt gerealiseerd. De algemene uitgangsputen kunt u al wel op de website van HDSR nalezen ( <a href="https://www.hdsr.nl/buurt/sterkelekdijk/grondverwerving/">https://www.hdsr.nl/buurt/sterkelekdijk/grondverwerving/</a> ).	nee
15	indiener vraagt wat ondergrondse oplossingen precies zijn en hoe die gerealiseerd worden bij de recreatieparken. Hij vraagt daarbij ook hoe dat samen gaat met de wandel- en fietspaden.	Met 'ondergrondse oplossingen in de dijk' bedoelen we maatregelen die verticaal in de grond worden aangebracht om piping tegen te gaan. We gebruiken zoveel mogelijk verticale filteroplossingen, die wel grondwater maar geen zand doorlaten. Een groot voordeel van deze filteroplossingen is dat deze onafhankelijk van toenemende waterstanden werken en dat ze in die zin dus een robuuste maatregel vormen richting de toekomst. Er is nog geen keuze gemaakt voor een bepaald type filteroplossing. Deze maken we in de volgende fase wanneer we de plannen verder uitwerken. Hiermee beginnen we begin volgend jaar. Dan bekijken we ook of we tegelijkertijd met de versterkingsmaatregelen ook nieuwe wandelmogelijkheden langs de dijk of door de uiterwaarden kunnen realiseren. Hierbij moeten we wel rekening houden met eigendomssituaties en de natuurontwikkeling.	nee
16	Indiener geeft compliment over communicatie van HDSR richting recreant. Indiener vraagt om langs de dijk inheemse bloemen en planten te laten groeien om de insectenpopulatie te vergroten. Indieners stelt voor om meerdere insectenhotels te plaatsen	Het verbeteren van de biodiversiteit is een belangrijke ambitie van het waterschap. Daar waar mogelijk nemen we dit mee in onze plannen. Op onze website lees je meer over deze ambitie, o.m. in het artikel 'Bloemrijke dijken maken dijken sterker en mooier - HDSR'.	nee
17	Indiener verzoekt om de Bossenwaard vrij te houden van mensen/dieren/voertuigen omdat hier veel vogels en grote vissen zitten	Dit aandachtspunt nemen we mee in de uitwerking van de wandelmogelijkheden en natuurontwikkeling van de Bossenwaard.	nee
18	Indiener verzoekt om de huidige oprit aan te passen naar een oprit haaks op de dijk	Dit aandachtspunt nemen we mee in de uitwerking van de maatregelen.	nee
19	Indiener geeft aan graag in gesprek te willen over verkoop van grond	De gesprekken over grondverwerving starten pas in de loop van 2023 als me preciezer weten hoe de dijkversterking wordt gerealiseerd. De algemene uitgangsputen	nee

Nr. reactie	Kern van de reactie	Antwoord HDSR	Aanpassing Nota VKA?
		kunt u al wel op de website van HDSR nalezen ( <a href="https://www.hdsr.nl/buurt/sterkelekdijk/grondverwerving/">https://www.hdsr.nl/buurt/sterkelekdijk/grondverwerving/</a> ).	
20	Indiener meld overlast van kwel tussen de 3 wielen en Jaarsveld.	Onderzoek naar kwel en grondwater is nog niet uitgevoerd. Dat doen we in de plan-fase. Overlast kunt u altijd melden bij de gebiedsbeheerder of via onze website: <a href="https://www.hdsr.nl/regelen/melding-overlast/">https://www.hdsr.nl/regelen/melding-overlast/</a> .	nee
21	Indiener meld wateroverlast bij Lek-boulevard en Bovenmonde en een om-gewaaide boom	onderzoek naar kwel en grondwater is nog niet uitgevoerd. Dat doen we in de plan-fase. Overlast kunt u altijd melden bij de gebiedsbeheerder of via onze website: <a href="https://www.hdsr.nl/regelen/melding-overlast/">https://www.hdsr.nl/regelen/melding-overlast/</a>	nee
22	Indiener meld overlast van kwel op agrarisch gebruikt land sinds de vorige dijkversterking waarbij watergangen zijn verdwenen	Onderzoek naar kwel en grondwater is nog niet uitgevoerd. Dat doen we in de plan-fase. Overlast kunt u altijd melden bij de gebiedsbeheerder of via onze website: <a href="https://www.hdsr.nl/regelen/melding-overlast/">https://www.hdsr.nl/regelen/melding-overlast/</a>	nee
24	Indiener verzoekt om binnendijks bosje ter hoogte van Lekdijk Oost 13 te behouden.	In het Voorkeursalternatief blijft dit bosje behouden.	nee
25	Indiener vraagt aandacht voor overlast door wandelaars over beheerstroken (o.a. afval)	Dit aandachtspunt nemen we mee in de uitwerking van de wandelmogelijkheden.	nee
26	Indiener vraagt hoe afrastering buitendijks wordt geregeld	De afrastering is een aspect in het beheer- onderhoudsplan dat we in de volgende fase opstellen. Op dit moment kunnen we u nog niet vertellen hoe de afrastering wordt geregeld.	nee
27	Indiener wil graag in gesprek omdat hij eigenaar is van diverse percelen langs het dijktraject	De gesprekken over grondverwerving starten pas in de loop van 2023 als me preciezer weten hoe de dijkversterking wordt gerealiseerd. De algemene uitgangspunten kunt u al wel op de website van HDSR nalezen ( <a href="https://www.hdsr.nl/buurt/sterkelekdijk/grondverwerving/">https://www.hdsr.nl/buurt/sterkelekdijk/grondverwerving/</a> ).	nee
28	Indiener ziet dat er veel wordt gewaarschuwd voor een slechte berm en vraagt aan gemeenten wat daar in de verschillende fase van de dijkversterking aan wordt gedaan.	De gemeenten zijn inderdaad als wegbeheerder verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de weg. HDSR stemt met gemeenten de werkzaamheden aan de Lekdijk af. Een concreet antwoord op uw vraag is op dit moment nog niet te geven omdat de werkzaamheden aan de dijk en de weg nog niet in detail bekend zijn.	nee

Nr. reactie	Kern van de reactie	Antwoord HDSR	Aanpassing Nota VKA?
29	<p>Indiener heeft verschillende vragen en tips rondom het maaibeheer van de dijk en vraagt om rekening te houden met broedseizoen, de zadenfase voor ontwikkeling van de bloemrijke dijk. Daarnaast vraagt indiener om bij een eventueel wandelpad het talud niet te vroeg te maaien.</p>	<p>Op de website van HDSR kunt u een toelichting vinden op ons maaibeheer (<a href="https://www.hdsr.nl/werk/veilige-dijken/maaibeheer/">https://www.hdsr.nl/werk/veilige-dijken/maaibeheer/</a>). Uw tips bespreken wij met onze beheerders.</p>	nee
30	<p>Indiener laat weten blij te zijn met voorgestelde maatregelen voor een veiligere weginrichting en geeft daarbij enkele aandachtspunten: meer controles op snelheid, verbod voor vrachtverkeer. Daarnaast stelt indiener voor om de hele Lekdijk in te richten als een fietsweg.</p>	<p>Tijdens de verkenning is de verkeersveiligheid en weginrichting van de Lekdijk veel genoemd als belangrijk aandachtspunt. De gemeente Lopik is als wegbeheerder verantwoordelijk voor een goede en veilige inrichting van de weg. HDSR werkt hier samen met alle gemeenten en de provincie aan. Samen met de gemeenten werken we toe naar een definitief wegontwerp. Daarbij is wel het uitgangspunt dat de Lekdijk toegankelijk blijft voor alle soorten verkeer.</p>	nee